

ANUL OMAGIAL AL SFINȚILOR CAPADOCIENI - 2009

Sfântul Vasile cel Mare

Despre post

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă
București - 2009

SFÂNTUL VASILE CEL MARE

DESPRE POST

**CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE**

DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

**Traducere din limba greacă veche
de Preot profesor DUMITRU FECIORU**

**EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC
ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ
BUCUREȘTI - 2009**

Traducerea a fost realizată după textul grecesc publicat în
Patrologia Graeca, vol. 31.

Coperta: Viorela Mihăescu

Ilustrația copertei: *Adam și Eva mâncând din pomul oprit.*
(Frescă din Biserica Mănăstirii Voroneț)

© 2009

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC

ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ

ISBN 978-973-616-128-5

CUVÂNT ÎNAINTE

Așezământ dumnezeiesc dat omului, pentru păstrarea vieții sale, încă de la crearea sa (Fac. 2, 17), postul a fost consacrat ca nevoință a vindecării și întăririi firii umane și ca armă tare împotriva duhurilor necurate, alături de rugăciunea smerită, după cum ne învață Însuși Fiul lui Dumnezeu întrupat, Hristos Domnul (cf. Matei 4, 2; Marcu 9, 29). De aceea, postul este o practică bisericească pe care Sfinții Părinți au prețuit-o făcând din ea un mod de viață care trebuie împărtășit tuturor. Între ei, Sfântul Vasile cel Mare (330-379) – el însuși un neîntrecut postitor – strălucește în chip deosebit prin învățătura pe care ne-a dăruit-o mai ales în *Omiliile* sale despre post și împotriva patimii beției, rostite în vremea Postului Mare.

Mari și nebănuite sunt foloasele postului descoperite nouă de Sfântul Părinte Capadocian. Acestea sunt: împăcarea cu Dumnezeu, tămăduirea de patimi și de suferințe, sfințirea cugetului, a cuvântului și a simțirii, restabilirea părtășiei cu semenii prin înfrângerea lăcomiei, a violenței și a certurilor. *„Dacă ar domni postul, ne învață Sfântul Vasile cel Mare, nu s-ar mai făuri arme, n-ar mai fi tribunale, n-ar mai fi închisori... Postul i-ar fi învățat pe toți să se înfrâneze nu numai de la mâncare, dar să izgonească și iubirea de arginți,*

lăcomia, precum și orice viciu” (Omilia II, 5). Iar când descrie calitățile omului postitor, Sfântul Vasile cel Mare scrie: „Fața celui ce postește îți inspiră respect; nu e îmbobocită cu roșeață nerușinată, ci e împodobită cu o paloare pe care este zugrăvită înfrânarea; ochiul celui ce postește este blând, mersul măsurat, fața serioasă, netulburată de râs nestăpânit. Cel ce postește este măsurat la cuvânt și curat la inimă” (Omilia I, 9).

Date fiind claritatea, concizia și frumusețea acestor *învățăături despre post* și cumpătare ale Sfântului Vasile cel Mare, un adevărat imn înălțat acestei nevoițe care curățește și luminează sufletul și trupul creștinului, binecuvântăm publicarea lor – pentru un larg folos bisericesc și duhovnicesc – în acest prim volum din colecția de texte patristice „Sfinții Capadocieni” consacrată acestora, în anul închinat comemorării lor omagiale – 2009, de către Patriarhia Română.

† D A N I E L

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

DESPRE POST

(Omilia I)

I

*"Sunați din trâmbiță în ziua cea binevestită a Domnului"*¹. Poruncă profetică sunt cuvintele acestea! Dar citirile din Sfânta Scriptură, pe care le-am citit astăzi, sunt mai puternice decât sunetul trâmbiței și mai lămurite decât orice instrument muzical. Ne vestesc sărbătoarea premergătoare acestor zile.

Am cunoscut harul posturilor prin proorocul Isaia. Isaia a lepădat postul iudaic și ne-a arătat adevăratul post, spunând: *"Nu postiți în judecăți și în certuri... ci dezleagă toată legătura nedreptății"*²; iar Domnul a zis: *"Nu fiți triști... ci spală-ți fața ta și unge-ți capul tău"*³.

Să fim deci cuprinși de niște simțăminte ca acestea, așa cum am și fost învățați! Să nu ne mâhnim de zilele ce se apropie! Să fim veseli în ele, așa cum se cuvine sfinților. Cel trist nu primește cunună, iar cel care suspină nu biruie. Nu te întrista când ți se poartă de grijă! E o nebunie să nu te bucuri de sănătatea

1. Ps. 80, 4.

2. Is. 58, 4, 6.

3. Matei 6, 16-17.

sufletului și să te mâhnești de schimbarea mâncărilor, lăsând să se înțeleagă că-ți face mai multă bucurie plăcerea stomacului decât purtarea de grijă a sufletului. Săturarea mărginește plăcerea numai la pântece; postul, însă, urcă folosul la suflet. Bucură-te, că ți s-a dat de Doctor un leac ce ucide păcatul. După cum viermii, care se înmulțesc în pântecele copiilor, sunt distruși cu doctorii foarte amare, tot așa și postul, vrednic cu adevărat de acest nume, când pătrunde în suflet, omoară păcatul ascuns în adânc.

2

“Unge-ți capul tău și spală-ți fața ta”. Cuvintele acestea ale Scripturii te duc la taine. Cel uns a fost uns, cel spălat a fost spălat. Tu îndreaptă această poruncă la suflet! Unge capul cu ungere sfântă, ca să ajungi părtaș al lui Hristos și așa apropie-te de post. Nu-ți ascunde fața ca actorii! Fața ți-o ascunzi atunci când vrei să nu-ți dezvălui sufletul. Ți-o ascunzi cu minciuna, ca și cu un voal. Să nu fii actor! Actorul înfățișează pe scenă persoane străine. Este rob, dar o face pe stăpânul! Este om de rând, și o face pe împăratul. Tot așa și în viața aceasta. Mulți oameni teatralizează, ca pe o scenă, viața lor; una au în inimă și alta arată oamenilor. Nu-ți ascunde deci fața! Ceea ce ești, aceea arată-te! Nu lua înfățișare tristă, căutând să fii slăvit pentru că pari înfrânat. Facerea de bine trâmbițată n-are folos, iar postul dat în vileag n-are câștig. Că faptele bune, făcute numai pentru a fi vă-

zute de oameni, nu-și duc roadele în veacul de apoi, ci iau sfârșit o dată cu laudele lumii. Aleargă așadar cu bucurie la darul postului! Postul e un dar din bătrâni. Nu s-a învechit, nici n-a îmbătrânit! E totdeauna nou, e veșnic în floare.

3

Socotești oare că pun începutul postului odată cu darea Legii? Nu! Postul e mai vechi ca Legea. Dacă vei avea răbdare, vei vedea că spusele mele sunt adevărate. Să nu socotești că postul a început cu ziua curățirii poruncită poporului lui Israel în a zecea zi a lunii a șaptea⁴. Nu! Străbate istoria sfântă, cerceteaz-o, ca să afli începutul postului! Postul nu-i descoperire nouă. E un odor al strămoșilor. Și e vrednic de respect tot ce e vechi. Respectă deci vechimea postului! Are aceeași vârstă ca și omenirea.

Legea postului a fost dată în paradis. Adam a primit întâia oară porunca de a posti: *"Nu mâncați din pomul cunoștinței binelui și răului"*⁵. Cuvântul: *"Nu mâncați"* este o lege a postului și înfrânării. Dacă Eva ar fi postit și n-ar fi mâncat din pom, n-am mai fi avut trebuință de postul de acum, că *"n-au trebuință cei sănătoși de doctori, ci cei bolnavi"*⁶. Ne-am îmbolnăvit prin păcat, să ne vindecăm prin pocăință! Iar pocăința fără post este neputincioasă. Îndreaptă-te, dar,

4. Lev. 25, 9.

5. Fac. 2, 17.

6. Matei 9, 12.

înaintea lui Dumnezeu prin post. Mai mult, chipul în care au trăit primii oameni în rai este o imagine a postului, nu numai pentru că, ducând o viață îngerească, ajunseseră, prin cumpătare, la asemănarea cu îngerii, ci și pentru că nu erau cunoscute locuitorilor paradisiului toate cele născocite mai târziu de om: nici băutul vinului, nici tăiatul animalelor, nici toate cele câte tulbură mintea omenească.

4

N-am postit, și am fost alungați din rai! Să postim, dar, ca să ne întoarcem în rai! Nu vezi că Lazăr a intrat prin post în paradis? Nu imita neascultarea Evei! Nu lua din nou sfătuitor pe șarpe, care ne sfătuiește să mâncăm, ca să ne cruțăm trupul! Nu-ți găsi scuza în boala trupului sau în slăbiciune! Nu-mi spune mie scuzele! Spune-le lui Dumnezeu, Care știe totul! Îmi spui că nu poți să postești! Dar să te ghiftuiești în toate zilele vieții tale și să-ți strivești trupul sub greutatea mâncărilor, poți? Știu că doctorii nu prescriu bolnavilor mâncăruri felurite, ci post și înfrânare. Cum dar? Dacă poți să postești și să te înfrânezi când ești bolnav, pentru ce spui că nu poți s-o faci când ești sănătos? Ce este mai ușor pentru stomac: să petreacă noaptea cu o mâncare ușoară sau să stea împovărat de mulțimea mâncărilor? Dar, mai bine spus, să nu stea, ci să se întoarcă neconținut și pe o parte și pe alta, rupându-se și strâmtorându-se; afară numai dacă vei spune că și corăbierii salvează mai ușor de la înec

o corabie încărcată cu poveri decât una mai sprintenă și mai ușoară. Lucrurile, însă, se petrec cu totul dimpotrivă: o mică înălțare a valurilor dă la fund o corabie încărcată cu multe poveri, pe când o corabie cu o încărcătură potrivită trece ușor prin furtună, că n-o împiedică nimic să plutească pe deasupra valurilor. Tot așa se întâmplă și cu trupurile oamenilor. Împovărate neconținut cu prea multă mâncare, trupurile se îmbolnăvesc cu ușurință; dar dacă folosesc mâncare puțină și ușoară scapă și de suferința pe care o așteaptă de pe urma bolii, ca de o furtună ce se pornește împotriva lor, dar se depărtează și de suferința care începe a se ivi, ca de o ciocnire cu o stâncă din mijlocul mării. Stomacul, care are menirea să întrețină trupul, mistuie cu ușurință mâncărurile simple și ușoare; dar dacă i se dau mâncăruri costisitoare și felurite, nu poate să le mistuie și dă naștere la fel de fel de boli.

5

Dar să ne întoarcem cuvântul nostru la istoria postului. Să arătăm cât este de vechi, să arătăm că toți sfinții l-au primit, ca pe o moștenire strămoșească, și l-au păzit, transmițându-l din tată în fiu. Așa s-a păstrat acest bun și a ajuns, din neam în neam, până la noi.

În rai nu era vin, nu se tăiau vite și nici nu se mânca carne. După potop a apărut vinul. După potop s-a spus: *"Mâncați de toate ca pe iarba verde"*⁷. Când n-a mai

7. Fac. 9, 3.

fost nădejde de desăvârșire, s-a îngăduit ca omul să se înfrupte din toate aceste lucruri. Înainte de potop, nu se cunoștea vinul; dovadă Noe, care nu știa ce-i vinul. Nu se ivise încă vinul în viața oamenilor și nici nu ajunsese obicei băutul vinului. Noe n-a văzut pe un alt om bând vin și nici el nu încercase gustul vinului, așa că, fără să-și dea seama, a fost vătămat de vin. *"Noe, spune Scriptura, a sădit vie, a băut din rodul ei și s-a îmbătat"*⁸, nu pentru că era bețiv, ci pentru că nu știa cât trebuie să bea. Deci, descoperirea băutului de vin este mai nouă decât paradisul, așa că postul este foarte vechi.

Știm că Moise prin post s-a urcat în munte⁹. Că n-ar fi îndrăznit să se apropie de vârful muntelui care fumega, nici n-ar fi cutezat să intre în nor, dacă n-ar fi fost înarmat cu postul. Prin post a primit poruncile scrise pe plăci de degetul lui Dumnezeu. Sus, pe munte, postul a prilejuit darea Legii; iar jos, la poalele lui, lăcomia la mâncare a înnebunit pe oameni să se închine idolilor. *"Poporul, spune Scriptura, s-a așezat să mănânce și să bea și s-a sculat să joace"*¹⁰. O singură îmbătare cu vin a zădărnicit cele patruzeci de zile de post și de rugăciune ale lui Moise. Plăcile scrise cu degetul lui Dumnezeu, pe care le primise postul, pe acelea le-a sfărâmat beția, că profetul n-a socotit cu cale ca un popor beat să primească legile lui

8. Fac. 9, 20-21.

9. Ieș. 24, 18.

10. Ieș. 32, 6.

Dumnezeu¹¹. Și astfel, poporul care învățase să cunoască pe Dumnezeu prin minuni nespuse de mari, a alunecat într-o clipită, prin lăcomie la mâncare, la închinarea de idoli. Pune față în față acestea două: postul, care apropie de Dumnezeu, și desfătarea, care îndepărtează de mântuire. Dar să ne coborâm încă mai mult pe calea istoriei, îndreptându-ne spre cele petrecute mai târziu.

6

Ce a pângărit pe Isav și l-a făcut rob fratelui său? Nu o singură mâncare în schimbul căreia și-a dat dreptul de întâi-născut¹²? Oare nu rugăciunea, unită cu postul, a dăruit mamei sale pe Samuel¹³? Cine a făcut pe Samson viteaz mare și nebiruit? Oare nu postul, prin care a și fost zămislit în pântecele maicii sale¹⁴? Postul l-a născut, postul l-a alăptat, postul l-a făcut bărbat, postul, poruncit mamei lui de înger: *“Tot ce iese din vița de vie să nu mănânce și vin și băuturi amețitoare să nu bea”*¹⁵.

Postul naște pe profeți, întărește pe cei puternici. Postul înțelepțește pe legiuitori. Postul este bun talisman al sufletului, tovarăș credincios al trupului, armă pentru luptători, loc de exercițiu pentru atleții credinței.

11. Ieș. 32, 19.

12. Fac. 25, 33-34.

13. 1 Regi 1, 13.

14. Jud. 13, 4.

15. Jud. 13, 14.

Postul îndepărtează ispitele, postul îndeamnă spre evlavie. Postul este tovarăș al înfrânării, creator al castității. În timp de război face eroi, iar în timp de pace propovăduiește liniștea. Pe credincios îl sfințește, iar pe preot îl desăvârșește, că nu-i cu putință să îndrăznească cineva a săvârși sfintele slujbe fără să postească; aceasta nu numai în slujba noastră de acum, tainică și adevărată, ci și în cea preînchipuitoare, care se aducea în Legea cea veche.

Postul l-a făcut pe Ilie să vadă priveliște de taină. După ce timp de patruzeci de zile și-a curățit sufletul prin post, a fost învrednicit să vadă pe Domnul în peștera din muntele Horeb, atât cât e cu putință unui om să-L vadă¹⁶. Prin post a dat înapoi văduvei viu copilul, și astfel, prin post, a fost puternic chiar față de moarte¹⁷. O voce ieșită dintr-o gură care a postit a închis unui popor nelegiuit cerul trei ani și șase luni¹⁸. Și ca să înmoaie inima neîmblânzită a celor îndărătnici, a preferat să sufere și el ca și aceia. De aceea a și spus: *"Viu este Domnul; nu va fi apă pe pământ decât numai atunci când voi spune eu"*¹⁹. Și a făcut Ilie ca, prin foamete, întreg poporul să postească, ca să îndrepte răutatea oamenilor, pricinuită de desfătare și de viață desfrânată.

16. 3 Regi 19, 8-13.

17. 3 Regi 17, 22.

18. 3 Regi 18, 1.

19. 3 Regi 17, 1.

Ce fel de viață a avut Elisei? Prin ce a reușit Elisei să fie găzduit de sunamiteancă²⁰? Prin ce ospăta Elisei pe profeți? Oare nu cu ierburi sălbatice și cu puțină făină împlinea legea găzduirii²¹? Când oaspeții au mâncat o dată cu celelalte verdețuri și o buruiană otrăvitoare, erau să moară, dacă n-ar fi fost distrusă otrava prin rugăciunea postitorului²². Și, ca să spun pe scurt, postul i-a ajutat pe toți sfinții să viețuiască potrivit voii lui Dumnezeu.

Există o piatră, numită amiantă²³, pe care focul n-o mistuie; când e pusă la flacără, pare că s-a prefăcut în cărbune; dar când e scoasă din foc, se face mai curată, ca și când ar fi fost spălată cu apă. Tot așa erau și trupurile celor trei tineri din Babilon²⁴. Prin post au căpătat firea amiantei. În văpaia cea mare a cuptorului, ca și cum ar fi avut de aur trupurile lor, n-au fost vătămați din pricina focului. Mai mult chiar, s-au arătat mai puternici decât aurul, că focul nu i-a topit, ci i-a lăsat întregi. Și doar nimic nu putea rezista acelei văpăi, hrănite mereu cu catran, cu smoală și cu vreascuri, care ieșea afară din cuptor ca la patruzeci și nouă de coți, că distrugea totul din jur, mistuind mulți caldeeni. Dar cei trei tineri, pentru că au intrat în cuptor întovărășiți de post, au călcat în picioare

20. 4 Regi 4, 8.

21. 4 Regi 4, 42-44.

22. 4 Regi 4, 39-41.

23. Silicat natural, hidrat de calciu și magneziu cu țesătură fibroasă, rezistent la temperatură înaltă.

24. Dan. 1, 8-16.

focul acela cumplit și au respirat, în acea văpaie mare, aer plăcut și răcoros. Pentru ce? Pentru că au fost hrăniți de post! Focul n-a îndrăznit să se atingă nici de părul capului lor²⁵.

7

Daniil, "bărbatul doririlor"²⁶, care n-a mâncat pâine și n-a băut apă trei săptămâni²⁷ când a fost aruncat în groapa cu lei, a învățat și pe lei să postească²⁸. Ca și cum i-ar fi fost trupul făcut din piatră sau din altă materie tare, leii n-au putut să-și înfigă dinții în el. Postul a călit trupul lui Daniil ca pe o călitură de fier, încât, ajungând de nebiruit, leii nici n-au deschis gura împotriva sfântului.

Postul a stins puterea focului, postul a închis gurile leilor. Postul trimite rugăciunile la cer, dându-le aripi în drumul lor spre înălțime. Postul este creșterea caselor, mama sănătății, pedagogul tinereții, podoaba bătrânilor, tovarăș bun de drum celor ce călătoresc, tovarăș credincios al soților. Bărbatul nu pune la îndoială cinstea casei sale când vede că femeia lui postește; nici femeia nu se topește de gelozie când bărbatul său sfințește postul. Cine și-a împuținat bunurile casei când a postit? Numără astăzi bunurile pe care le ai în casă și numără-le și după ce-ai postit. Nu va lipsi

25. Dan. 3, 24-50.

26. Dan. 9, 23; 10, 11.

27. Dan. 10, 2.

28. Dan. 6, 16-22.

nimic din cele din casă din pricina postului. Nici o vietate nu-și plânge moartea. Nicăieri nu-i sânge, pentru că pântecele cel neînduplecat n-a mai dat nici o poruncă împotriva vietăților. Cuțitul bucătarilor s-a liniștit; masa se mulțumește cu cele ce răsar singure din pământ.

Sabatul a fost dat iudeilor *“ca să se odihnească vita ta și robul tău”*, spune Scriptura²⁹. Postul să fie odihnă slugilor, care te slujesc în toată vremea! Odihnește-ți bucătarul! Dă libertate celui ce-ți slujește la masă! Oprește mâna celui ce-ți toarnă vin! Să conțină o dată și cel meșter la prepararea felurilor dulciuri! Să se liniștească o dată și casa de zgomote nenumărate, de fum, de mirosuri de fripturi, de cei ce aleargă în sus și în jos, care slujesc pântecelui ca unui stăpân neînduplecat! Și cei care percep impozite îngăduie câteodată supușilor să aibă puțină libertate. Deci, să dea și pântecele puțină odihnă gurii! Să facă pântecele cu noi un armistițiu de cinci zile, el, care totdeauna cere și niciodată nu încetează; el, care ia astăzi și mâine nu-și aduce aminte. Când pântecele e plin, dă lecții de înfrânare; când e gol, uită de lecțiile date.

8

Postul nu știe ce-i camăta. Masa celui ce postește nu miroase a procente. Pe orfanul celui ce-a postit nu-l înăbușă datoriile părintești ca niște șerpi care se

29. Ieș. 20, 10.

încolăcesc în jurul lui. Mai mult, postul îi dă prilej de bucurie. După cum setea face plăcută băutura, iar foamea, când se ivește, face ca masa să fie dorită, tot așa și postul înveselește pe cel ce mănâncă. Că postul, așezându-se la mijloc și întrerupând neconținută desfătare cu mâncăruri, face să ți se pară măncarea nespus de plăcută, ca ceva nou și necunoscut. Deci, dacă voiești să-ți fie masa dorită, primește schimbarea pe care o aduce postul! Dar tu, cuprins de pofta de a mânca numai bunătăți, ai distrus, fără să-ți dai seama, pofta de mănca. Din dorința de plăcere, ai alungat plăcerea. Da, nici un lucru nu este atât de dorit încât să n-ajungă de disprețuit, dacă te desfătezi neconținut de el. Că ne bucurăm mai mult de acele lucruri pe care le dobândim mai rar. La fel și Creatorul nostru a făcut ca prin schimbarea pusă de El în viață să ne bucurăm de cele ce ne dăruiește. Nu vezi că și soarele este mai strălucitor după trecerea nopții, privegherea mai dulce după somn, iar sănătatea mai dorită după boală? Și masa, deci, este mai plăcută după post. Aceasta atât pentru cei bogați și cu masa îmbelșugată, cât și pentru cei care au o masă sărăcăcioasă și întâmplătoare.

9

Teme-te de pilda bogatului³⁰! Masa îmbelșugată, de care s-a desfătat tot timpul vieții lui, l-a aruncat în focul gheenei. Se pârla în văpaia cuptorului, nu

30. Luca 16, 19-31.

pentru că era învinuit de nedreptate, ci de prea multă mâncare și desfătare. Ca să stingem acel foc, avem nevoie, deci, de apă.

Dar postul nu-i folositor numai pentru viața de dincolo, ci-i folositor chiar pentru trupul nostru. Trupurile cele mai sănătoase se îmbolnăvesc și-și schimbă starea sănătății, fiindcă firea obosește și nu poate suporta povara unei sănătăți prea înfloritoare. Vezi dar, ca nu cumva scuipând acum apa, să dorești mai târziu o picătură, ca bogatul din Sfânta Evanghelie! Nimeni nu s-a îmbătat cu apă. Pe nimeni nu l-a durut capul vreodată că a fost îngreuiat de apă. Nimeni n-a avut nevoie de picioare străine dacă a trăit bând apă. Nimănui nu i s-au împleticit picioarele, nimănui nu i-au ajuns mâinile netrebnice, dacă au fost adăpate cu apă. Că greutatea mistuirii, urmare de neînălăturat pentru toți cei care mănâncă prea multe bunătăți, dă naștere în trup la boli necruțătoare. Fața celui ce postește îți inspiră respect; nu-i îmbobocită de roșeață nerușinată, ci-i împodobită cu o paloare pe care-i zugrăvită înfrânarea. Ochiul celui ce postește este blând, mersul măsurat, fața serioasă, netulburată de râs nestăpânit. Cel ce postește este măsurat la cuvânt și curat la inimă.

Adu-ți aminte de sfinții cei din veac *“de care lumea nu era vrednică, care au pribegit în cojoace, în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, îndurând rele”*³¹. Imită viața lor, de cauți soarta lor! Ce l-a odihnit pe Lazăr în să-

31. Evr. 9, 37-38.

nurile lui Avraam³²? Oare nu postul? Viața sfântului Ioan Botezătorul a fost un post³³. N-a avut pat, n-a avut masă, n-a avut pământ de arat, n-a avut bou de arătură, n-a avut grâu, n-a avut brutar, n-a avut nimic din cele ce sunt de trebuință pentru întreținerea vieții. Pentru aceasta *"nici nu s-a ridicat cineva mai mare decât Ioan Botezătorul din cei născuți din femei"*³⁴. Pe Pavel, pe lângă alte virtuți, l-a urcat la al treilea cer și postul, pe care-l numără între laudele cele pentru necazuri. Dar mai presus de toate pildele spuse până acum este Domnul nostru, Care a întărit prin post trupul luat pentru noi³⁵. Astfel, întărit prin post, a primit în El ispitele diavolului și ne-a învățat ca prin post să ne pregătim și să ne exercităm pentru luptele ce le vom da împotriva ispitelor, iar prin foame să facem de rușine pe potrivnic. Că diavolul, din pricina dumnezeirii Domnului, n-ar fi putut să se apropie de El, dacă Domnul nu s-ar fi coborât prin foame până la slăbiciunea firii omenești. Înainte de a se înălța la ceruri, însă, S-a atins iarăși de mâncare³⁶, ca să ne încredințeze că trupul Său a înviat.

Tu, însă, nu încetezi să te îngrași și să pui carne pe tine! Lași ca mintea să se topească de foame și nu-ți pasă deloc de învățăturile cele mântuitoare și făcăto-

32. Luca 16, 23.

33. Matei 3, 4.

34. Matei 11, 11.

35. Matei 4, 1-11.

36. Luca 24, 43.

re de viață! Nu știi oare că, după cum pe câmpul de luptă ajutorul dat unora din luptători duce la înfrângerea dușmanilor lor, tot așa și cel care face pofta trupului luptă împotriva duhului, iar cel care dă ajutor duhului robește trupul? Duhul și trupul sunt potrivnici unul altuia, ne spune Pavel³⁷. Deci, dacă vrei să-ți întărești mintea, domesticește-ți trupul prin post. Acest înțeles îl au cuvintele Apostolului: *"Cu cât se strică omul nostru cel din afară, pe atât se înnoiește omul cel dinăuntru"*³⁸ și *"Atunci sunt puternic, când sunt neputincios"*³⁹.

Pentru ce nu vrei să disprețuiești mâncărurile cele stricăcioase? Pentru ce nu vrei să dorești masa cea din Împărăția cerurilor, pe care ți-o pregătește postul de aici? Nu știi oare că prin mâncare nemăsurată îngrăși viermele ce te va chinui? Care om, îndestulat cu hrană îmbelșugată și trăit într-o neconținută desfătare, a primit vreun har duhovnicesc? Moise, ca să primească a doua oară Legea, a trebuit să mai postească o dată. Ninivitenii, dacă n-ar fi pus și vitele la post, n-ar fi scăpat de nenorocirea ce-i amenința⁴⁰. Ale căror oase au rămas oare în pustie? Oare nu ale acelor care doreau să mănânce carne⁴¹? Aceia, atâta vreme cât s-au mulțumit cu mana și cu apa din piatră, au

37. Gal. 5, 17.

38. 2 Cor. 4, 16.

39. 2 Cor. 12, 10

40. Iona 3, 3-9.

41. Num. 14, 37.

învins pe egipteni, au mers pe mare și în semințiile lor nu era bolnav⁴². Dar când și-au adus aminte de căldările cu cămuri⁴³, când s-au întors, prin poftele lor, în Egipt, n-au mai văzut pământul făgăduinței. Nu te înfricoșează pilda aceasta? Nu te cutremuri oare de grozăvia lăcomiei, care te poate lipsi de bunătățile nădărduite? Nici înțeleptul Daniil n-ar fi văzut vedeniile, de nu-și făcea, prin post, mai curat și mai luminat sufletul. Mâncărurile grase ridică în sus un fel de aburi întunecoși, care, ca un nor des, împiedică luminile Sfântului Duh să se coboare asupra minții. Da, și îngerii au o mâncare! Și mâncarea lor este pâinea, că spune profetul: *"Pâine îngerească a mâncat omul"*⁴⁴. Mâncarea lor nu e nici carnea, nici vinul, nimic din cele atât de râvnite de cei robiți pântecelui. Postul este o armă împotriva oștirii dracilor, că spune Domnul: *"Neamul acesta nu iese decât prin rugăciune și prin post"*⁴⁵.

Atât de mari sunt bunătățile ce le avem de pe urma postului! Îmbuibarea, însă, este cel dintâi pas pe calea desfrâului. Odată cu petrecerea, cu beția și cu mâncărurile pregătite cu multă grijă, vine și tot felul de desfrânare dobitocească. Din pricina poftelor odrăslite în suflet de pe urma îmbuibării cu mâncare și cu vin, oamenii ajung ca niște armăsari înverșunați⁴⁶. Legă-

42. Ps. 104, 37.

43. Ieș. 16, 3.

44. Ps. 77, 25.

45. Marcu 9, 29.

46. Ier. 5, 8.

turile nefirești dintre oameni sunt datorate bețivilor; ei caută pe femeie în bărbat și pe bărbat în femeie. Postul, dimpotrivă, cunoaște măsura chiar în căsnicie; și, osândind lipsa de măsură chiar în cele îngăduite de lege, lasă răgaz potrivit stăruinței în rugăciune.

10

Dar nu mărgini folosul postului numai la îndepărtarea de mâncare! Adevăratul post stă în îndepărtarea de păcate. *"Dezleagă orice legătură a nedreptății"*⁴⁷. Treci cu vederea insulta ce ți-a pricinuit aproapele, iartă-i păcatele! *"Nu postiți în judecăți și în certuri"*⁴⁸. Nu mănânci carne, dar mănânci pe fratele tău! Te abții de la vin, dar nu-ți stăpânești ocările! Postești toată ziua, aștepti să vină seara, ca să mănânci, dar îți cheltuiești toată ziua în judecăți! *"Vai de cei ce se îmbată, dar nu de vin!"*⁴⁹. Mânia este o beție a sufletului; îl face pe om fără de judecată ca și vinul. Tristețea este și ea o beție, că tulbură mintea. Frica, când ia naștere fără motiv, este o altă beție. *"Mântuie sufletul meu de frica vrăjmașului"*, spune Scriptura⁵⁰. Și, ca să spun pe scurt, fiecare din stările sufletești, care tulbură mintea, poate să fie numită pe bună dreptate beție. Gândește-te la omul mânios cât este de beat de patimă! Nu mai este stăpân pe el însuși; nu se mai

47. Is. 58, 6.

48. Is. 58, 4.

49. Is. 28, 1.

50. Ps. 83, 2.

cunoaște pe el și nici nu cunoaște pe cei de față; ca într-o luptă de noapte, pune mâna pe tot ce apucă, se năpustește asupra tuturor, spune ce-i vine la gură; nu poate fi oprit; înjură, lovește, amenință, se jură, strigă, plesnește. Fugi de această beție, dar nu primi nici beția pricinuită de vin! Nu căuta să bei vin înainte de a începe postul! Să nu-ți servească beția călăuză spre post. Beția nu este ușă spre post, nici avariția ușă spre dreptate, nici desfrânarea ușă spre castitate, și, ca să spun pe scurt, nu se poate intra la virtute prin viciu. Altă ușă duce la post! Beția duce la desfrâu. La post duce cumpătarea. Atletul, înainte de a se duce la întreceri, se antrenează; cel care postește, înainte de a posti, se înfrânează. Nu te deda beției înainte de aceste cinci zile de post, ca și cum ai vrea să-ți scoți paguba pentru zilele când vei posti și ca și cum ai vrea să înșeli pe Legiutor. Te ostenești zadarnic dacă-ți chinuiești trupul, dar nu-ți tămăduiești viciul. Cămara în care, prin beție, îți depozitezi vinul este nesigură; torni într-un vas găurit. Vinul curge, luându-și drumul său, iar la fund rămâne păcatul. Sluga fuge de la un stăpân bătăuș; tu, însă, rămâi în slujba vinului, deși te lovește în cap în fiecare zi. Măsura cea mai bună pentru băutul vinului este trebuința trupului. Dacă vei depăși hotarele acestei măsuri, a doua zi te vei scula cu capul greu, neodihnit, amețit, cu gura plină de miros greu de vin; și ți se va părea că toate se învârt în jurul tău, că toate se clatină. Beția aduce somn, fratele morții, dar și o veghere care se aseamănă cu visurile.

11

Știi oare cine este Cel pe Care ai să-L primești când te împărtășești? Este Cel Care ne-a făgăduit: *"Eu și Tatăl Meu vom veni la el și la el vom locui"*⁵¹. Pentru ce l-o iei înainte cu beția și închizi intrarea Stăpânului? Pentru ce îndemni pe dușman să ocupe mai dinainte intrările tale? Beția nu primește pe Domnul; beția alungă Duhul Sfânt. Fumul alungă albinele, beția alungă harurile duhovnicești.

Postul este podoaba orașului, stabilitatea pieții, pacea caselor, salvarea averilor. Vrei să vezi noblețea postului? Compară seara de astăzi cu cea de mâine! Vei vedea orașul schimbat într-o liniște adâncă din tulburat și zvăpăiat cum era. Aș dori ca ziua de astăzi să se asemene cu ziua de mâine în sfințenie, iar zilele de mâine să nu-i lipsească nimic din veselia zilei de astăzi.

Iar Domnul, Care ne-a adus până în aceste zile, să ne dea nouă, ca unor luptători, să arătăm, în aceste lupte premergătoare, statornicia și tăria inimii noastre, spre a ajunge la ziua hotărâtă a încununării. Acum, cu încununarea prăznuirii mântuitoarelor patimi, iar în veacul ce va să fie, la dreapta Judecată a lui Hristos, cu încununarea răsplătirii faptelor săvârșite de noi în viață, că Lui se cuvine slava în veci. Amin.

51. Ioan 14, 23.

DESPRE POST

(Omilia a II-a)

1

„Îndemnați, preoți, pe popor, zice Domnul. Grăiți la urechile Ierusalimului”¹. Îndestulătoare este puterea cuvântului să mărească celor zeloși râvna, iar celor leneși și trândavi să le deștepte zelul. De aceea, generalii, când pornesc oștirea la război, țin soldaților, înainte de începerea luptei, cuvântări de îmbărbătare; iar îndemnul lor are atâta putere, încât adeseori îi face pe mulți să disprețuiască moartea. Tot așa și profesorii de gimnastică și antrenorii, când duc pe atleți în arene, ca să ia parte la întreceri, le țin lungi cuvântări despre necesitatea ostinelilor pentru dobândirea coroanelor, iar în urma acestor discursuri mulți au fost convinși să-și pună în primejdie trupurile de dragul victoriei.

Trebuie să țin, dar, și eu un cuvânt de îndemn, când îi pornesc pe ostașii lui Hristos la lupta împotriva nevăzuților dușmani, când pregătesc pe atleții credinței să dobândească, prin înfrânare, cununile dreptății. Ce cuvânt de îmbărbătare să vă țin?

1. Is. 40, 1, 2.

Cei care se pregătesc de război și cei care se exercitează în arenă trebuie să-și întrețină bine trupul cu mâncare îmbelșugată, pentru că au de înfruntat mari oboseli, dar cei care au de luptat *“nu împotriva sângelui și a cărnii, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestuia, împotriva răutății”*², trebuie să se exercite, în vederea luptei, prin înfrânare și prin post. Untdelemnul îngrașă pe atlet, iar postul întărește pe cel credincios. Cu cât vei împuțina mai mult greutatea trupului, cu atât vei face ca sufletul să strălucească de sănătate duhovnicească. Biruința asupra dușmanilor celor nevăzuți n-o dobândești cu puterile trupului, ci cu răbdarea sufletului și cu suferirea necazurilor.

2

Pentru cei ce postesc de bunăvoie, postul le este folositor tot timpul, pentru că demonii nu îndrăznesc să atace pe cel ce postește, iar îngerii, păzitorii vieții noastre, stau cu plăcere lângă cei care-și curăță sufletul cu post. Dar cu mult mai folositor este postul acum, când predicarea postului s-a vestit în toată lumea. Că nu-i insulă, nu-i continent, nu-i popor, nici chiar în părțile cele mai îndepărtate ale lumii, în care să nu se fi predicat postul. Soldați, drumeți, corăbieri, negustori, cu toții au auzit de această poruncă a postului și o primesc cu bucurie. Să nu rămână, deci, nimeni ne-

2. Efes. 6, 12.

trecut în catalogul celor ce postesc! În el sunt trecute toate neamurile, toate vârstele și toate dregătoriile.

În fiecare biserică îngerii înscriu pe cei ce postesc. Ia aminte, dar, ca nu cumva din pricina unei mici plăceri ce ți-o dau bucatele, să suferi paguba de a nu fi înscris de înger, fugind dinaintea celui care înrolează ostași. E mai mică primejdia când un soldat aruncă pavăza și fuge, decât atunci când un creștin aruncă postul, arma cea tare și puternică.

Ești bogat? Nu insulta postul, socotindu-l nevrednic să stea cu tine la masă! Nu-l alunga cu necinste din casa ta, biruit de desfătare, ca nu cumva postul să te învinuiască înaintea Legiuitorului posturilor, Care, prin pedeapsa ce-ți va da, să te supună la un mult mai aspru post. Săracul să nu ia în bătaie de joc postul care altădată a fost tovarășul de casă și de masă al săracului. Femeile să postească și ele, că și lor le este postul tot atât de potrivit și de firesc ca și respirația. Copiii să fie adăpați cu apa postului, ca și plantele bine crescute. Bătrânilor le este ușor postul pentru că de mult s-au obișnuit cu el. Călătorilor postul le este tovarăș bun de drum; îi face ușori și sprinteni, pe când îmbelșugarea îi silește să ducă poveri, să poarte în spate greutățile cu care s-au desfătat. Când soldații pleacă la luptă într-o țară îndepărtată, iau cu ei alimentele de trebuință hranei, nu plăcerii. Iar noi, care pornim la luptă cu dușmanii nevăzuți, care ne grăbim spre Patria cea de Sus, nu trebuie oare să ne mulțumim numai cu cele de trebuință hranei sufletului, mai ales că suntem neconținut pe câmpul de bătaie?

3

Îndură, dar, toate suferințele, ca un bun ostaș! Luptă-te după toate regulile luptei, ca să fii încununat, știind bine cuvintele apostolului: *"Tot cel ce se luptă, se înfrânează de la toate"*³.

Am să vă spun un gând ce mi-a venit acum în minte. Merită să-l cunoașteți. Soldaților li se mărește rația de hrană pe măsura eforturilor ce le depun; ostașilor duhovnicești, cu totul dimpotrivă: cel care are mai puțină hrană, acela are mai mare dregătorie. Coiful nostru este altul decât coiful soldaților: al lor este din armă, al nostru din nădejdea cea mântuitoare⁴; pavăza lor este din lemn sau din piele, a noastră, pavăza credinței⁵. Noi ne îmbrăcăm cu platoșa dreptății⁶, ei poartă o cămașă de zale. Avem și noi o sabie cu care ne apărăm, sabia Duhului⁷, ei, o sabie de fier. Tot așa, nu același fel de hrană face tăria celor două oștiri; pe noi ne întăresc dogmele credinței, pe soldați, îmbuibarea pântecelui.

Scurgerea anului ne-a adus în aceste zile de post mult dorite. Să le primim cu dragoste, ca pe niște doici bătrâne, cu care Biserica ne-a alăptat spre evlavie. Când vrei să postești, nu te posomorî ca iudeii, ci ve-selește-te, după cum scrie la Evanghelie⁸. Nu plânge

3. 1 Cor. 9, 25.

4. 1 Tes. 5, 8.

5. Efes. 6, 16.

6. Efes. 6, 14.

7. Efes. 6, 17.

8. Matei 6, 16, 17.

că-i va fi foame pântecelui, ci veseleşte-te împreună cu sufletul de desfătărilor cele duhovniceşti. Ştii ce spune apostolul: *"Trupul pofteste împotriva Duhului, iar Duhul împotriva trupului"*⁹. Şi pentru că unul se împotrivesc celuilalt, să tăiem plăcerile trupului, spre a mări tăria sufletului, pentru ca, biruind prin post patimile, să ne încununăm cu cununile înfrânării.

4

Pregăteşte-te, dar, să fii vrednic de sfinţenia postului. Să nu strici înfrânarea cu beţia. Să nu spui: "Să mă îmbăt astăzi, pentru că de mâine am cinci zile de post!". E un gând rău şi viclean. Nimeni nu-şi aduce în casă amante şi desfrânate când vrea să se căsătorească. Femeia luată cu cununie nu suferă să locuiască sub acelaşi acoperiş cu desfrânatele. Tot aşa şi tu! Când aştepţi postul, nu băga mai înainte în trupul tău beţia, femeie desfrănată, femeia tuturor, mama neruşinării, răzăreaţa, zăpăcita, cea gata la tot felul de necuviinţe. Să nu între postul şi rugăciunea într-un suflet pângărit de beţie! Domnul primeşte înlăuntrul locaşurilor sfinte pe cel ce posteşte; pe cel beat, însă, îl alungă ca pe un pângărit şi nelegiuit. Dacă mâine vii duhnind şi împutit de vin, cum să socotesc post beţia ta? Să nu-ţi închipui că te ții de rău că n-ai băut vin bun şi curat! Nu, ci că ești pângărit de vin! În care ceață te așezi? Între bețivi sau între postitori? Beția din ziua trecută te trage la ea, iar ziua de azi îți spune că

9. Gal. 5, 17.

e post. Beția te ține în mâinile ei ca un rob, și nu-ți va da drumul, că are dovezile de nezdrunțat ale robiei tale: mirosul vinului, care a rămas în tine ca într-un butoi. Și nu-ți va fi de nici un folos prima ta zi de post, pentru că în tine sunt încă rămășițele beției. Când pârga nu-i bună, poți arunca tot rodul. *"Bețivii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu"*¹⁰. Ce folos ai dacă începi postul cu beția? Ce folos mai ai de post, dacă beția te alungă din împărăția lui Dumnezeu? Nu vezi că cei mai iscușiți maeștri de călărie pun la post caii de curse înainte de începerea alergărilor? Tu, însă, cu bună știre, mănânci peste măsură. Cu lăcomia ta întreci și dobitoacele. Cu un stomac încărcat nu poți nici merge, nici dormi. Da, un stomac încărcat cu multe mâncăruri nu poate sta liniștit; este silit neconținut să se frământa.

5

Postul păzește pruncii, face curat pe tânăr, umple de vrednicie pe bătrân; părul alb, împodobit cu postul, este mai vrednic de respect. Postul este pentru femei podoaba cea mai potrivită; este frâu pentru oamenii în floarea vârstei, talismanul căsniciei, păzitorul fecioriei. Așa sunt binefacerile pe care le aduce postul în fiecare casă.

Ce să mai spunem de înrăurirea pe care o are postul asupra vieții de obște a creștinilor? Postul pune rân-

10. 1 Cor. 6, 10.

duială între toți credincioșii; adoarme strigătul, alungă cearta, aduce la tăcere înjurăturile. Dascălul nu potolește atât de repede gălăgia copiilor, cum potolește postul zgomotul. S-a sculat oare cu chef cel ce a stat la o masă de post? La ce dansuri deșănțate a dat naștere postul? Postul, ca un judecător aspru, gonește râsetele dezmățate, cântecele desfrânate, dansurile deșuchiate. Dacă oamenii ar lua postul ca sfătuitoare al faptelor lor, n-ar mai fi nici o piedică să domnească pacea adâncă în toată lumea; nu s-ar mai răscula popoarele unele împotriva altora, nu s-ar mai bate oștirile. Dacă ar domni postul, nu s-ar mai făuri arme, n-ar mai fi tribunale, n-ar mai fi închisori; pădurile și pustiurile n-ar mai avea tâlhari, orașele denunțatori, iar mările pirăți. Dacă oamenii ar fi ucenicii postului, nu s-ar mai fi auzit, precum spune Iov, glasul celui care cere birul¹¹. Dacă postul ar cârmui viața noastră, atunci viața n-ar mai fi atât de plină de plâns și de tristețe. Postul i-ar fi învățat pe toți să se înfrâneze nu numai de la mâncare, dar să izgonească și iubirea de arginți, lăcomia, precum și orice viciu. Dacă păcatele acestea ar fi fost îndepărtate, n-ar mai fi fost vreo piedică de a avea pace deplină, de a fi lipsiți de tulburare sufletească.

6

Dar așa, cei care nu vor să postească, cei care urmăresc traiul bun ca pe singura fericire din viață, nu

11. Iov 3, 18.

numai că adună asupra lor bogat roi de păcate, dar își distrug și trupurile. Să vezi câtă deosebire va fi între fețele lor din astă seară și cele de mâine! În astă seară, buhăite, plesnind de sânge, pline de sudoare, cu ochii urduroși, obraznici, cu vederea tulbure, din pricina fumurilor beției strânse înăuntrul lor. Mâine, serioase, modeste, își vor relua culoarea lor firească; pline de chibzuială, cu vederea sigură, pentru că nu mai este vreo pricină care să le tulbure activitatea.

Postul ne face asemenea cu îngerii, ne face să locuim cu dreptii, ne înțelepțește viața. Postul l-a făcut legiuitor pe Moise. Samuel este rodul postului; Ana, mama lui, postind, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: *"Adonai Doamne, Eloi Savaot, dacă căutând vei căuta peste roaba ta și îmi vei da sămânță de bărbat, îl voi da pe el dar înaintea Ta"*¹²; *"vin și sicheră nu va bea până în ziua morții lui"*¹³. Postul l-a alăptat pe marele Samson. Atâta vreme cât postul a însoțit pe Samson, dușmanii săi cădeau cu miile¹⁴, smulgea din țâțâni porțile orașelor¹⁵; iar leii nu se puteau împotrivi puterii mâinilor lui¹⁶. Dar când s-a apucat de beție și de desfrâu, a fost prins cu ușurință de dușmani¹⁷, a fost lipsit de ochi¹⁸ și a ajuns de batjocura copiilor celor

12. 1 Regi 1, 11.

13. Jud. 13, 14.

14. Jud. 15, 15-17.

15. Jud. 16, 3.

16. Jud. 14, 5-6.

17. Jud. 17, 1-20.

18. Jud. 17, 21.

de alt neam¹⁹. Prin post Ilie a închis cerul trei ani și șase luni²⁰. Ilie, când a văzut că oamenii din pricina belșugului se desfrânează, i-a făcut, prin foamete, să postească fără voia lor. Așa a oprit păcatul, care se întinsese mult. Deci, prin post, Ilie a oprit păcatul lor, ca și cum ar fi folosit sabia sau focul.

7

Săracilor, primiți postul, tovarășul vostru de casă și de masă! Slugilor, primiți postul, odihna necontenitelor voastre osteneli! Bogaților, primiți postul, doctorul care vă vindecă bolile ce vă vin din pricina prea multelor mâncăruri, postul care, prin schimbarea mâncărilor, vă face mai plăcute bucatele de care vă săturaserăți din obișnuința cu ele! Bolnavilor, primiți postul, mama sănătății voastre! Sănătoșilor, primiți postul, păzitorul sănătății voastre! Întreabă pe doctori, și-ți vor spune că este primejdioasă o greutate prea mare. De aceea, doctorii micșorează, prin post, greutatea trupurilor, pentru ca nu cumva, din pricina îngrășării, să se curme puterea vieții; cu bună știință doctorii micșorează cu postul îngrășarea trupului, ca printr-un nou fel de hrană să-i dea libertate trupului, iar stomacului putere. Postul este, dar, folositor tuturor oamenilor și tuturor trupurilor; este potrivit pretutindeni: în case, în piețe, noaptea, ziua, în orașe și în pustie.

19. Jud. 17, 24-27.

20. 3 Regi 17, 1.

Așadar, pentru că postul ne dăruiește în toate împrejurările vieții foloase atât de mari, să-l primim, după cuvântul Domnului²¹, cu bucurie, fără să ne întristăm ca fățarnicii și să arătăm, fără să ne prefacem, bucuria sufletului.

Socot că nu trebuie să mă străduiesc atât de mult ca să vă îndemn să postiți, cât trebuie să vă îndemn să nu cădeți astăzi în păcatul beției. Da, mulți postesc fie din obicei, fie că se rușinează de alții. Mă tem, însă, de beție, pe care iubitorii de vin o păstrează ca pe o moștenire părintească. Unii, lipsiți de judecată, ca și cum ar pleca într-o călătorie îndepărtată, beau astăzi mult vin, ca să le ajungă pentru cele cinci zile de post. Dar nu știi oare că pântecele nu ține ce bagi în el? Pântecele este un zaraf necinstit, cămară nesigură. Pui în el multe lucruri, dar nu păstrează ce-i încredințezi și face numai pagubă. Vezi ca nu cumva mâine, când vei veni la biserică, după ce te-ai îmbătat azi, să ți se spună cele citite acum. *„Domnul zice: «N-am ales postul acesta!»”*²². Pentru ce amesteci, dar, cele ce nu se pot amesteca? Ce părăsie este între beție și post? Ce legătură între beție și înfrânare? Ce legătură între Biserica lui Dumnezeu și templul idolilor²³? Biserica lui Dumnezeu este locașul în care locuiește Duhul lui Dumnezeu²⁴, iar templu de idoli sunt cei

21. Matei 6, 16-17.

22. Is. 58, 5.

23. 2 Cor. 6, 16.

24. 1 Cor. 3, 16.

care-și murdăresc trupul cu beția. Ziua de astăzi este pridvorul postului. Cel întinat în pridvor nu mai este vrednic să intre întru cele sfinte. Sluga care vrea să se împace cu stăpânul nu ia ca sprijinitor și mijlocitor pe dușmanul stăpânului. Beția este dușman al lui Dumnezeu; postul, început al pocăinței. Deci, dacă vrei să vii la Dumnezeu, fugi de beție! Fugi, ca nu cumva să te îndepărtezi și mai mult de Dumnezeu.

Dar, pentru ca postul să fie vrednic de laudă, nu-i de ajuns numai să ne înfrânăm de la mâncăruri; trebuie să postim post primit și bineplăcut lui Dumnezeu. Iar postul adevărat este înstrăinarea de păcat, înfrânarea limbii, oprirea mâniei, îndepărtarea de poftă, de bârfeli, de minciună, de jurământul strâmb. Lipsa acestora este post adevărat. În ele stă postul cel bun.

8

Să ne desfătăm în Domnul, cugetând la cuvintele Duhului și primind poruncile și învățăturile mântuitoare, care ne îndreaptă sufletele. Să ne ferească Dumnezeu de postul cel cumplit, pe care și profetul se silește să-l îndepărteze prin rugăciune, zicând: *"Domnul nu va omori prin foamete sufletele dreptilor"*²⁵; și: *"N-am văzut pe cel drept părăsit, nici sămânța lui cerșind pâine"*²⁶. În aceste cuvinte profetul n-a vorbit de pâinile cele materiale, că știa că feciorii patriarhului Iacov

25. Pilde 10, 13.

26. Ps. 36, 25.

se coborâseră în Egipt pentru pâine, ci de hrana cea duhovnicească, prin care omul nostru lăuntric se desăvârșește. Să ne ferească, deci, Dumnezeu de postul cu care Domnul a amenințat pe iudei: *"Iată vin zile, zice Domnul, și voi aduce peste pământul acesta foamete, nu foamete de pâine, nici sete de apă, ci foamete de a auzi cuvântul Domnului"*²⁷. Dreptul Judecător a adus peste ei foametea aceea, pentru că a văzut că trupul lor se îngrășa și punea carne pe el, iar mintea le slăbea de lipsa hranei învățăturilor adevărului.

În zilele ce vin, Duhul cel Sfânt vă va ospăta, cu bucurie, dimineața și seara. Nimeni să nu lipsească de bunăvoie de la acest ospăț duhovnicesc. Să luăm parte cu toții la paharul cel cumpătat pe care Înțelepciunea l-a umplut și ni l-a pus deopotrivă înaintea tuturor, ca fiecare să bea din el atât cât poate. Înțelepciunea *"și-a amestecat paharul ei și a junghiat jerfele ei"*²⁸, adică *"hrana celor desăvârșiți, ale căror simțuri sunt deprinse prin obișnuință să deosebească binele de rău"*²⁹. Cu această hrană săturându-ne din destul, să dea Dumnezeu să fim găsiți vrednici a lua parte la veselia ospățului Mirelui, Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia slava și puterea în veci. Amin.

27. Amos 8, 11.

28. Pilde 9, 2.

29. Evr. 5, 14.

ÎMPOTRIVA CELOR CARE SE ÎMBATĂ

1

Cele văzute aseară mă îndeamnă să vorbesc, dar tot ele îmi opresc pornirea și-mi slăbesc osârdia, când văd că toate ostenele mele de mai înainte au rămas fără rod. Că și plugarul pregetă să mai semene a doua oară aceleași brazde, dacă semințele aruncate în ele întâia oară nu au răsărit. Cu ce nădejdi să mai vorbesc eu astăzi, dacă n-am avut nici un folos de pe urma atâtor sfaturi pe care n-am încetat a vi le da mai demult, iar în timpul acestor șapte săptămâni de post n-am încetat a vă mărturisi, zi și noapte, Evanghelia harului lui Dumnezeu? O, câte nopți n-ați privegheat în zadar! Câte zile n-ați venit în zadar la biserică! Dacă ar fi fost numai în zadar! Că cel care a propășit în fapte bune, dar se întoarce apoi la obișnuința veche, nu pierde numai plata ostenelelor lui, ci este vrednic de pedeapsă și mai grea, că după ce a gustat cuvântul cel bun al lui Dumnezeu¹, după ce a fost învrednicit de cunoașterea tainelor, a trădat totul, înșelat de o plăcere de o clipă. *„Cel mai slab, spune Solomon,*

1. Evr. 6, 5.

*are parte de milă, dar cei tari cumplit se vor certa*². O singură seară, un singur atac al dușmanului a distrus și a nimicit toată osteneala aceea. Ce râvnă, deci, mai pot avea să vă vorbesc acum?

Aș fi tăcut, o știți prea bine, dacă nu m-aș fi temut de pilda lui Ieremia, care, nevrând să vorbească unui popor îndărătnic, a pățimit acelea pe care însuși le-a istorisit; foc s-a aprins în măruntaiele lui, l-au părăsit toate puterile și nu mai putea să sufere³.

Niște femei nerușinate, uitând de frica de Dumnezeu și disprețuind focul cel veșnic, într-o zi ca asta, când în amintirea Învierii Domnului trebuiau să stea în casă și să se gândească la ziua aceea, în care se vor deschide cerurile, când Judecătorul ni Se va arăta din ceruri, când vor fi trâmbițele lui Dumnezeu, învierea morților, dreapta judecată și răsplata fiecăruia după fapta lui; deci, în loc să se gândească la toate acestea, să-și curățească inimile de gânduri viclene, să-și spele cu lacrimi păcatele de mai înainte și să se pregătească pentru întâmpinarea lui Hristos în ziua cea mare a arătării Lui, au scuturat jugul robiei lui Hristos, au aruncat de pe cap broboada bunei-cuviințe, au disprețuit pe Dumnezeu, au disprețuit pe îngerii Lui, s-au arătat fără de rușine în fața bărbaților, își fâlfâiau părul în vânt, își ridicau rochiile și jucau cu picioarele⁴. Cu ochi pofticios, cu răs desfrânat, ațâțau la dans și

2. Înțel. 6, 6.

3. Ier. 20, 9.

4. Is. 3, 15.

atrăgeau spre ele poftele desfrânate ale celor tineri. Au jucat lângă bisericile mucenicilor din afară de oraș și au făcut din acele sfinte locuri locaș al nerușinării lor. Au pângărit văzduhul cu cântece de rușine, au pângărit și pământul cu necuratele lor picioare, care duia de jocurile lor; s-au dat în spectacol în fața mulțimii tinerilor; cu adevărat nerușinate și ieșite din minți, cu nimic mai prejos de cele mai mari furii ale nebuniei.

Cum voi tăcea acestea? Cum le voi plânge așa precum merită? Vinul a vătămat aceste suflete! Vinul, darul lui Dumnezeu, dat celor cumpătați pentru mângâierea slăbiciunii lor, a ajuns acum în mâinile celor necumpătați unealtă de desfrâu.

2

Beția, demon de bunăvoie, băgat în suflete de către plăcere, beția, mamă a păcatului, vrăjmașa virtuții, face fricos pe cel viteaz, desfrânat pe cel înfrânat; nu știe de dreptate, ucide chibzuința. După cum apa stinge focul, tot așa și vinul nemăsurat întunecă mintea.

Pregetam să vorbesc împotriva beției, nu pentru că ar fi fost păcat mic sau că ar fi vrednică de disprețuit, ci pentru că nici un folos n-ar aduce cuvântul. Dacă cel care se îmbată înnebunește și se întunecă, în zadar grăiește cel ce muștră pe cel ce nu aude. Cui să vorbească deci? Căci cel care are nevoie de sfat nu aude cele ce îi spun, iar cel înfrânat și cumpătat nu are

nevoie de ajutorul cuvântului, că-i lipsit de patima beției. Ce voi face, dar, în fața acestora, dacă cuvântul e nefolositor, iar tăcerea plină de primejdie? Să nu mai îngrijim boala? Dar primejdioasă este și neîngrijirea. Să grăiesc ceva împotriva bețivilor? Dar vorbesc unor urechi moarte! Ce voi face? Voi face și eu ce fac doctorii când izbucnește ciuma: pe cei sănătoși îi feresc de îmbolnăvire cu medicamente profilactice, iar de cei bolnavi nici nu se ating. Tot așa și vouă, cuvântul meu vă va fi folositor pe jumătate: va păzi pe cei nepătimași, dar nu va scăpa, nici nu va vindeca pe cei stăpâniți de patimă.

3

Prin ce te deosebești de animale, omule? Nu prin darul rațiunii, primit de la Ziditorul tău, prin care ai ajuns stăpânul și domnul întregii zidiri? Cel care prin beție se lipsește pe el de rațiune *"s-a alăturat dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor"*⁵. Dar, mai bine spus, eu aș zice că bețivii sunt mai fără de minte chiar decât dobitoacele. Toate animalele cu patru picioare, chiar fiarele, au rânduite pornirile lor spre împreunare; dar cei cu sufletul stăpânit de beție și cu trupul plin de fierbințeală nefirească sunt ațâțați spre împreunări necurate și rușinoase și spre plăceri în orice timp și în orice ceas. Beția nu-i ia omului numai judecata, ci îi schimbă și simțurile și-l face pe cel ce se

5. Ps. 48, 12.

îmbată mai rău decât orice dobitoc. Care vită își va-
tămă atâta vederea și auzul cum și le vatămă bețivul?
Nu-i așa că nu-și mai cunosc cunoscuții? Nu aleargă
adeseori la străini ca la niște prieteni? Nu sar de mul-
te ori peste umbre ca peste niște șanțuri și prăpăstii?
Urechile lor sunt pline de sunetele și zgomotele unei
mări învălurate; li se pare că pământul se ridică drept
înaintea lor și că munții li se învârt în jur. Uneori râd
fără să se poată opri, alteori bocesc și plâng nemân-
gâiați. Sunt când viteji și cutezători, când fricoși și
sfioși. Somnul le este greu, împovăraător și înăbușitor,
cu adevărat în apropierea morții; iar stările de veghe,
mai nesimțitoare decât visurile. Vis le este viața; n-au
cămașă pe ei, n-au nici ce mânca a doua zi, dar la be-
ție o fac pe împărații, pe generalii, zidesc orașe, împart
bani. Vinul clocotește în inima lor și le umple capul
cu astfel de năluciri și cu atâta amăgire. Alți bețivi cad
în stări sufletești potrivnice: sunt deznădăjduiți, triști,
îndurerați, plângăreți, temători și sperioși. Același vin
dă naștere la diferite stări sufletești, după felul diferit
al trupului; pe cei în care vinul face ca sângele să se
răspândească în tot trupul și să le înflorească obrazul,
îi face veseli, prietenoși și voioși; dar pe cei pe care
vinul îi apasă sub povara lui, strângându-le și presân-
du-le sângele, îi face triști și amărâți. Pentru ce tre-
buie să mai vorbesc de mulțimea celorlalte porniri pă-
timăse: caracter nesuferit, pornire spre mânie, plân-
gerea soartei, iuțea sufletului, strigătul, scandalul,
ușurința de a fi înșelat, mânia nestăpânită?

4

Neînfrânarea spre plăceri iese din vin ca dintr-un izvor, iar desfrânarea merge mână în mână cu beția; și e mai mică furia animalelor spre împreunări decât pornirea pătimașă a bețivilor; că animalele cunosc hotarele firii, dar bețivii caută femeia în bărbat și bărbatul, în femeie. Nu-i este ușor cuvântului să spună toate desfrânările născute din beție. Vătămarile pricinuite de ciură cad cu vremea peste oameni, că aerul depune în trupuri încetul cu încetul microbii ciurii, dar vătămarile pricinuite de vin cad îndată peste ei. Bețivii își pierd sufletul, că se mânjesc cu toate murdăriile, dar își strică și sănătatea trupului; își istovesc trupul și-l slăbesc nu numai din dorința nestăpânită de plăceri, care îi îmboldesc spre desfrâu, dar îl poartă și buhăit, fleșcăit și lipsit de putere. Ochii bețivilor sunt vineți; fața palidă; răsuflarea greoaie și scurtă; limba împleticită; vorbirea neclară; picioarele tremurătoare, ca la copiii cei mici; scurgeri din trupuri ca din niște trupuri neînsuflețite. Sunt vrednici de milă din pricina beției; mai vrednici de milă decât cei cuprinși de furtună în mijlocul mării, pe care valurile, ce vin unele după altele, îi acoperă și nu le îngăduie să scape de furtună. Tot așa și sufletele bețivilor: sunt duse la fund, cufundate în vin. După cum corăbiile surprinse de furtună și pe cale să se scufunde trebuie ușurate prin aruncarea încărcăturii lor, tot așa și bețivii trebuie să dea afară din ei ceea ce-i îngreunează. Abia de se eliberează de povara lor, dacă varsă și-și golesc

stomacul. Sunt mai nenorociți decât naufragații. Naufragații au ca pricină a nenorocirii lor vânturile, marea și necazurile din afară, pe când bețivii atrag asupra lor de bunăvoie furtuna pricinuită de beție. Demonizatul este vrednic de milă; bețivul, însă, care suferă ca și demonizatul, nu-i vrednic nici de milă, că se luptă cu un demon pe care singur l-a ales. Bețivii își fac și leacuri de beție, nu ca să scape de patima beției, ci ca să poată bea mai mult. Scurtă le este ziua, scurtă și noaptea, scurte și nopțile de iarnă cât privește timpul de băut. Răul acesta nu are sfârșit. Vinul cere mereu mai mult vin. Bețivul nu se mulțumește cu cât îi e de trebuință, ci simte nevoia neapărată de a bea mai mult; le arde gâtlejul bețivilor și li se mărește mereu pofta. Și, socotind că nu și-au potolit pofta, pătimesc cu totul altceva decât ce voiau; că, tot continuând cu cheful, nu mai simt nici o plăcere de pe urma băuturii. După cum lumina prea mare întunecă vederile și după cum cei care fac mare zgomot, din pricina zgomotului nemăsurat, nu mai pot auzi nici ei nimic, tot așa și bețivii pierd pe nesimțite plăcerea din pricina dragostei prea mari de plăcere. Vinul li se pare prost și apos, chiar de ar fi neamestecat cu apă; li se pare că are gustul searbăd al vinului nou, chiar de-ar fi vechi și curat; de-ar fi vinul rece ca gheața, nu poate să stingă flacăra ce-i arde pe dinăuntru din pricina prea multului vin. *“Ale cui sunt vaietele? Ale cui gâlcevile? Ale cui procesele? Ale cui grețurile și sfezile? Ale cui zdrobirile zadarnice? Ai cui ochii tulburi? Nu oare ale*

*celor care zăbovesc lângă vin și care pândesc unde se fac ospete?*⁶. Vaietul este un strigăt de jale; și vrednici de jale sunt bețivii, că *"bețivii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu"*⁷. Gâlceava se naște din pricina tulburării făcute de vin gândurilor. Grețurile, din pricina proastei digestii pricinuite de plăcerea băutului. Picioarele le sunt legate, legate le sunt și mâinile din pricina vinului ajuns în mâini și în picioare. Înainte de aceste suferințe, chiar în timpul când beau, vin peste ei suferințele unor oameni cuprinși de nebunie. Când membranele care acoperă creierul sunt pline de funinginea pe care aburii vinului o trimit în sus, capul e cuprins de dureri de nesuportat; nu poate rămâne drept pe umeri, ci cade când pe unul, când pe altul, alunecând din grumaz. Sfezile, după spusele Scripturii, sunt vorbările de la ospete, fără măsură și cu ceartă. Zdrobiri zadarnice sunt pricinuite iubitorilor de vin, că din pricina beției nu pot să se țină pe picioare; cad la pământ în fel și fel de chipuri, încât trupul primește neapărat zadarnice zdrobiri.

5

Dar cine să spună acestea celor cuprinși de beție? Din cauza beției au capul greu, picotesc, cască, văd încețoșat, au grețuri. De aceea nici nu aud când învățătorii le strigă din toate părțile: *"Nu vă îmbățați*

6. Pilde 23, 28-29.

7. 1 Cor. 6, 10.

*de vin, în care este desfrânare*⁸; și iarăși: *"Neînfrânat este vinul și de ocară beția"*⁹. Neascultând de ei, culeg roadele beției. Trupul le e buhăit, ochii urduroși și gura uscată și aprinsă. După cum albiile torentelor de apă par pline atâta vreme cât curg pe ele din munte șuvoaiele, dar rămân uscate după ce a trecut năvala de ape, tot așa și bețivilor, atâta vreme cât gura le e lac de vin, este oarecum plină și udă; dar la puțină vreme după ce trece vinul, se vede uscată și fără umezeală. Gura, totdeauna scaldată și înecată de mulțimea vinului, își pierde și umiditatea care îi dă viață. Care om are o constituție așa de tare încât să poată ține piept relelor pricinuite de beție? Prin ce mijloc s-ar putea ca un trup, înfierbântat neconținut de vin și neconținut udat de vin, să nu se istovească, să nu-și piardă puterea și să nu se distrugă? De aici vin tremurăturile și bolile; duhul este tăiat de abuzul vinului, nervii își pierd tăria lor și tremur cuprinde toate măduarele trupului. Pentru ce atragi asupra ta blestemul lui Cain¹⁰, ca să tremuri și să te vânzolești toată viața ta? Că trupul, dacă nu are sprijinul său firesc, trebuie neapărat să se vânzolească și să tremure.

6

Până când vin? Până când beție? Ești în primejdia de a ajunge mocirlă în loc de om, atât de mult te-ai

8. Efes. 5, 18.

9. Pilde 20, 1.

10. Fac. 4, 14.

amestecat cu vinul și ai putrezit împreună cu el! Din pricina beției din fiecare zi, puți a vin, a vin stricat, ca vasele care nu mai pot fi întrebuințate. Pe aceștia îi plânge Isaia: *"Vai de cei ce se scoală dimineța și umblă după sicheră, de cei care petrec până seara, că vinul îi va arde pe ei. Beau vinul cu chitare și cu alăute, dar la lucrurile Domnului nu caută și lucrurile mâinilor Lui nu le socotesc"*¹¹. Evreii numesc, de obicei, *sicheră* orice băutură care îmbată. Pe cei care pândesc, de cum începe ziua, unde au loc ospete, pe cei care stau în jurul prăvăliilor cu vin și a crâșmelor, pe cei care se poftesc unul pe altul la băutură și-și irosesc toată grija sufletului cu unele ca acestea, pe aceștia îi plânge profetul, că nu le mai rămâne deloc timp pentru înțelegerea minunilor lui Dumnezeu. Ochii lor nu mai au vreme să privească la cer, să contemple frumusețile lui și să cerceteze ordinea care este în natură, pentru ca din armonia naturii să înțeleagă pe Creator. Dimpotrivă, îndată ce se crapă de ziuă, împodobesc sălile de ospete cu felurite covoare și cu fețe de mese înflorate; arată deosebită grijă și râvnă în pregătirea paharelor; rânduiesc vase, ca să țină vinul rece, clondire și sticle, ca la banchete și ospete publice. Felurimea vaselor cu vin are scopul de a-i face să uite că s-au săturat de vin, iar schimbarea paharelor, îndemn să bea mai mult. Au oameni însărcinați cu aranjarea ospățului, paharnici-șefi și oameni care servesc la masă. S-a născocit ordine în această dezor-

11. Is. 5, 12-13.

dine și rânduială într-un lucru lipsit de orice rânduială, pentru că, după cum autoritatea demnitarilor crește, dacă sunt însoțiți de suite, tot așa și cu beția: se pun în slujba ei, ca a unei împărătese, atâtea slujitori, ca să-i ascundă rușinea prin grija mare pe care i-o arată. În afară de acestea, coroane, flori, miruri, parfumuri și nenumărate petreceri le iau acestor oameni pierduți și mai mult timp. Apoi, pe măsură ce băutul se prelungește, au loc întreceri, dispute, lupte, silindu-se fiecare să întreacă pe celălalt în beție. Arbitrul lor este diavolul, iar premiul victoriei, păcatul. Cel care toarnă în el mai mult vin, acela învinge pe ceilalți. Cu adevărat *"slava lor stă în rușinea lor"*¹². Se iau la întrecere unii cu alții, dar se pedepsesc pe ei înșiși. Ce cuvânt ar putea zugrăvi nerușinarea celor petrecute? Toate sunt pline de nesocotință, toate pline de dezordine: învinșii sunt beți, învingătorii beți, iar slugile rād. Mâna nu mai slujește, gura nu mai primește mâncarea, stomacul plesnește și răul nu se potolește. Nenorocitul trup, pierzându-și puterea sa firească, curge din toate părțile, că nu mai poate suferi silnicia care i se face din pricina prea multului vin.

7

Priveliște vrednică de milă e în ochii creștinilor ca un bărbat în floarea vârstei, cu trupul plin de putere, de frunte în mijlocul ostașilor, să fie dus pe brațe aca-

12. Filip. 3, 19.

să, pentru că nu poate să stea drept și nici nu poate să meargă pe picioarele lui. Bărbatul, care se cădea să fie înfricoșător dușmanilor, ajunge de râsul copiilor din piață. A fost doborât fără sabie, a fost ucis fără să fi avut dușman în față. Bărbatul înarmat, în cei mai înfloritori ani ai vieții, ajuns pradă vinului, este gata să sufere de la vrăjmași tot ce vor aceia. Beția: distrugere a gândurilor, istovire a puterii, îmbătrânire înainte de vreme, moarte în scurtă vreme. Ce altceva sunt bețivii decât niște idoli ai păgânilor, că *"ochi au, dar nu văd; urechi au, dar nu aud"*¹³? Măinile au amorțit, picioarele au murit.

Cine a uneltit toate acestea? Cine este pricinuito-
rul acestor răutăți? Cine a gătit pentru noi otrava ne-
buniei? Ai făcut, omule, din ospăț câmp de bătălie!
Scoți pe tineri duși de mână ca pe niște răniți în răz-
boi! Ai ucis cu vin floarea tinereții! Chemi pe om la
ospăț ca pe un prieten, dar îl scoți din casă mort, că
i-ai stins cu vin viața. Iar când oaspeții socot că sunt
sătui de vin, atunci încep să bea mai zdravăn; și beau
ca animalele, ca dintr-un izvor pregătit în grabă, care
are tot atâtea teici câți oaspeți sunt. Beția se pre-
lungeste; și iată că sosește un tânăr, cu umerii bine
făcuți; nu este încă beat; aduce cu sine o sticlă foarte
mare cu vin pus la gheață; dă la o parte pe paharnic,
se așază în mijloc și împarte bețivilor beția cu aju-
torul unor țevi încovoiate. Năstrușnică este măsura
aceasta, pusă în slujba nemăsuratei lor pofte de vin,

ca să se destrăbăleze toți la fel, să nu bea unul mai mult decât altul. După ce s-au împărțit țeavile și fiecare a primit țeava încovoiată în dreptul lui, beau ca boii, pe nerăsuflăte, ca dintr-un havuz și se silesc să sugă cu gâturile cât le lasă prin țeavile de argint vasul de sus, cu vin pus la gheață.

Uită-te la nenorocitul tău stomac! Vezi cât e de mare vasul care primește băutura! Are numai mări-mea unui pahar! Nu te uita la vasul din care torni vinul în pahare, ca să-l golești odată, ci la stomacul tău, că e plin demult! De aceea, *"vai de cei ce se scoală dimineața și umblă după sicheră, de cei care petrec până seara și-și cheltuiesc toată ziua în beție; nu mai au timp să caute la lucrurile Domnului și lucrurile mâinilor Lui nu le socotesc. Vinul îi arde pe ei"*¹⁴; că fierbințeala vinului, ajunsă în trup, este scânteie pentru săgețile cele înfocate ale vrăjmașului. Vinul îneacă rațiunea și mintea; și, ca un roi de albine, atâta patimile și plăcerile. Care trăsură, fără vizitiu, trasă de mânji este purtată cu atâta neorânduială? Care corabie, lipsită de cârmaci și purtată la întâmplare de valuri, nu este în mai mare siguranță decât un bețiv?

8

Datorită unor răutăți ca acestea, bărbații la un loc cu femeile se încing la joc unii lângă alții; își dau sufletele lor demonului iubitor de vin și se rănesc unii pe

14. Is. 5, 12-13.

alții cu săgețile patimilor. Râsete și la unii, și la alții; cântece de rușine, mișcări deșănțate, ațăătoare de desfrâu. Spune-mi: râzi și te desfătezi cu desfătare nerușinată, tu, care ar trebui să lacrimezi și să suspini pentru cele săvârșite până acum? Cânti cântece de rușine, alungând psalmii și imnele pe care le-ai învățat? Miști picioarele, sari ca un ieșit din minți și dansezi dansuri ce nu trebuie dansate, tu, care trebuie să-ți înconvoi genunchii la rugăciune? Pe cine plângi? Pe fetele care nu știu de nuntă sau pe cele care au luat jugul căsniciei? Cele dintâi s-au întors de la astfel de petreceri cu fecioria pierdută, iar celelalte n-au mai adus soților curăția trupurilor lor. Chiar dacă unele au înlăturat păcatul din trup, au primit totuși negreșit stricăciunea în suflet. Același lucru am să-l spun și despre bărbați. Au văzut rău, au fost văzuți rău, că *“cel care se uită la femeie spre a o pofti pe ea a și făcut desfrânare”*¹⁵. Dacă întâlnirile întâmplătoare au atâta primejdie pentru cei care se uită cu curiozitate, apoi întâlnirile puse la cale de mai înainte spre a vedea femei, care ajung nerușinate din pricina beției, care fac fel de fel de mișcări ca să ațâțe pe privitori, care cântă cântece de rușine, în stare ca numai auzite să înfigă în cei neînfricați boldul plăcerii, ce vor spune sau cum se vor apăra cei care au cules un roi de păcate din nenumărate spectacole ca acestea? Oare nu cumva pentru asta au privit ca să li se deștepte poftetele? Deci,

15. Matei 5, 28.

potrivit hotărârii de neînălțurat a Domnului, sunt vino-
vați de păcatul preacurviei.

Cum vă va primi praznicul Rusaliilor, când ați pân-
gărit în acest chip Paștele? Rusaliile sunt prăznuirea
venirii văzute și știute de toți a Duhului Sfânt. Tu, însă,
luând-o înainte, te-ai făcut locaș al duhului celui po-
trivnic și ai ajuns templu al idolilor, în loc să ajungi
templu al lui Dumnezeu prin sălășluirea în tine a Du-
hului celui Sfânt¹⁶. Ai atras asupra ta blestemul pro-
fetului, care, din partea lui Dumnezeu, spune: *"Voi pre-
face sărbătorile voastre în plângere"*¹⁷. Cum veți con-
duce pe slugile voastre, când voi slujiți ca niște robi
unor poftes rușinoase și vătămătoare? Cum veți îndru-
ma pe copii, când voi duceți viață dezordonată și nu
țineți seamă de nici o îndrumare?

Ce să fac? Să vă las numai cu cele spuse până
acum? Mă tem, însă, ca nu cumva cel nesupus să
ajungă mai nerușinat, iar cel care s-a căit să nu fie
doborât de mai multă întristare¹⁸. Că *"tămăduirea,*
spune Scriptura, *pune capăt la păcate mari"*¹⁹.

Postul să tămăduiască beția! Psalmii, cântecele
rușinoase! Lacrima să fie leacul râsului! În loc de
dans, să se încovoie genunchiul! În loc de bătutul
din palme, să se lovească pieptul! În locul podoabei
hainelor, smerenia! Dar, peste toate, milostenia să te

16. 1 Cor. 3, 16; Rom. 8, 11.

17. Amos 8, 10.

18. 2 Cor. 2, 7.

19. Eccl. 10, 4.

răscumpere de păcat²⁰. *"Răscumpărarea bărbatului este bogăția lui"*²¹. Fă-ți tovarăși ai rugăciunii tale pe mulți din oropsiții soartei și va fi alungat de la tine orice gând de desfrânare! Când poporul israelitean s-a așezat să mănânce și să bea și s-a sculat să joace²² – jocul lor era închinare la idoli –, atunci leviții și-au înarmat mâinile împotriva fraților lor și și-au sfințit mâinile pentru preoție²³.

Așadar, vă poruncesc vouă, care vă temeți de Dumnezeu, toți câți v-ați întristat acum din pricina necuviinței celor osândiți: Dacă-i veți vedea că se pocăiesc de nebunia faptelor săvârșite, aveți milă de ei ca de măduarele voastre bolnave; dar dacă îi veți vedea că se obrăznicesc și disprețuiesc întristarea voastră, *"ieșiți din mijlocul lor, deosebiți-vă de ei și nu vă atingeți de cel necurat"*²⁴, ca așa ei să se rușineze și să-și recunoască păcatul lor, iar voi să primiți răsplata zelului lui Finees²⁵, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Căruia slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

20. Dan. 4, 24.

21. Pilde 13, 8.

22. Ieș. 32, 6.

23. Ieș. 32, 27-29.

24. Is. 52, 11; 2 Cor. 6, 17.

25. Num. 25, 11.

CUPRINS

Cuvânt înainte,

de P.F. Părinte Patriarh D a n i e l	3
Despre Post (Omilia I)	5
Despre Post (Omilia a II-a)	24
Împotriva celor care se îmbată.....	36

Redactor: ANIȘOARA BERBECE

Tehnoredactare computerizată: AURELIA DROANĂ

Format 32/70x100. Coli de tipar 3 1/4. Cd. nr. 1149

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ

Intrarea Miron Cristea nr. 6, Sector 4, București, 040162

Telefon 021 406 71 93; 021 406 71 94; Fax: 021 300 05 53

www.editurapatriarhiei.ro

editura@patriarhia.ro

tipogr.inst.biblic@rdslink.ro

magazin@editurapatriarhiei.ro

